

Olet lämpimästi tervetullut kirkkomme jumalanpalveluksiin!

Ortodoksinen kirkko elää jumalanpalveluksissaan. Siksi jumalanpalvelukseen osallistuminen on paras tapa oppia ymmärtämään kirkon ajattelua ja kokemusmaailmaa.

Jumalanpalvelus on yhteistä rukousta

Ortodoksinen jumalanpalvelus on ennen kaikkea yhteistä rukousta. Rukouksen ulkonaisina merkkeinä ovat ristinmerkin tekeminen, kirkkokynttilän eli tuohuksen sytyttäminen, ikonien suuteleminen ja kumarrukset joskus jopa maahan saakka. Vaikka ulkoisilla tavoilla on merkityksensä, keskeisintä on silti rukous itse. Niinpä se, jolla on vilpittön pyrkimys rukoilla, ei voi ”rukoilla väärin”.

Koska kirkkoon mennään hiljentymään ja rukoilemaan, Sinun ei tarvitse jännittää jumalanpalveluksessa. Kirkossa saat olla aidosti oma itsesi, kunhan muistat kunnioittaa paikan pyhyyttä ja kirkkoon kokoontuneita muita ihmisiä. Kaikkea turhaa puhumista ja liikkumista on syytä välttää, sillä se voi häiritä muiden keskittymistä. Jumalanpalveluksen aikana kirkossa ei saa kuvata, vaikka muulloin se on sallittua.

Liturgia-jumalanpalveluksessa toimitettavaan Herran Pyhään Ehtoolliseen voivat osallistua vain ortodoksinen kirkon jäsenet.

Milloin tekisin ristinmerkin?

Ristinmerkki on jo itsessään rukous. Se tehdään liittämällä yhteen oikean käden peukalo, etu- ja keskisormi (kuvastaa uskoa Pyhään Kolminaisuuteen) ja painamalla nimetön ja pikkusormi kämmentä vasten (kuvastaa uskoa Kristukseen Jumalana ja ihmisenä). Asetettuamme näin sormet kosketamme kädellämme ensin otsaan (ajatusten siunaaminen), sitten rintaan (tunteiden siunaaminen) ja lopuksi oikeaa ja vasenta olkapäätä (kätten töiden ja kaiken toiminnan siunaaminen). Tämän jälkeen vielä kumarramme osoittaen nöyryvämme Jumalan edessä.

Ristinmerkin voi tehdä kuka ja milloin tahansa. Jumalanpalveluksessa ristinmerkin voi tehdä yhtä aikaa muiden kanssa. Yleensä se tehdään

rukouksen alkaessa ja päättyessä, esimerkiksi silloin, kun kirkossa lauletaan ”Herra armahda”. Samoin luontevaa on tehdä ristinmerkki Jumalaa puhuteltaessa, esimerkiksi lauletaessa tai luettaessa ”Kunnia olkoon Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle”. Ristinmerkkiä tuskin voimme tehdä liian usein, joskin se on hyvä aina tehdä arvokkaasti, ajatuksen kanssa.

Sytyttäisinkö tuohuksen?

Kirkossa on mahdollisuus ostaa tuohuksia, mehiläisvahasta tehtyjä kynttilöitä. Tuohukset sytytetään yleensä jumalanpalveluksen alkuvaiheessa, mutta niitä voi viedä kynttilätelineisiin myös myöhemmin palveluksen aikana. Joissakin jumalanpalveluksissa – esimerkiksi hautauksessa – kirkkokansa pitää palavia tuohuksia käsissään.

Palava tuohus on rukouksen vertauskuva. Se on myös uhrilahja, jonka kannamme Jumalan eteen. Tuohuksen voi laittaa mihin tahansa kynttilätelineeseen. Jos kuitenkin haluat muistaa erityisesti jotakuta edesmennyttä ihmistä, voit sytyttää tuohuksen vainajien muistelupöydälle. Se sijaitsee kirkkosalin vasemmalla puolella suurikokoisen Kristus-ikonin edessä. Tuohusta sytyttäessäsi voit samalla rukoilla mielessäsi itsesi ja toisten ihmisten puolesta.

Seisomisesta ja kumartumisesta

Jumalanpalveluksessa ei ole pakko olla alusta loppuun, vaan siellä voi myös pistäytyä. Miehet asettuvat kirkossa perinteisesti ulko-ovesta katsottuna oikealle ja naiset vasemmalle. Älä kuitenkaan jää aivan ulko-oven ääreen, sillä silloin saatat vaikeuttaa muiden sisälle tuloa.

Jumalanpalveluksessa on tapana seistä. Kirkossa on kuitenkin myös penkkejä, joilla voi välillä levähtää. Kirkkokansan tulisi kuitenkin nousta seisomaan vähintään suitsutuksen, evankeliumin lukemisen, Isä meidän -rukouksen ja ehtoollislahjojen pyhittämisen ajaksi. On myös hyvä tietää, että kirkossa ei ole suotavaa istua jalat ristissä eli jalka toisen päällä.

Joskus jumalanpalveluksen aikana myös kumarretaan. Näin tehdään silloin, kun kirkkokansaa suitsutetaan tai siunataan, mutta myös joittenkin rukousten aikana papin kehottaessa ”Kumartukaamme Herran edessä”.

Suitsuttamisesta

Suitsuttaminen kuuluu ortodoksisen jumalanpalvelukseen. Suitsutus on rukouksen vertauskuva, kuten psalmissa sanotaan: *”Nouskoon minun rukoukseni niin kuin suitsutussavu sinun kasvojesi eteen”*. Samalla se on myös uhri lahja Jumalalle.

Pappi tai diakoni suitsuttaa monissa jumalanpalveluksissa alttarissa ja kirkkosalissa siunaten niin ikonit ja kuin kirkkokansan. Kun hän kiertää kirkkosalin, tapana on siirtyä seinustalta kesemmälle ja kumartaa silloin, kun hän suitsuttaa sinua kohti.

Ikoneista

Kirkkotilassa on paljon ikoneja eli pyhiä kuvia. Ortodoksisessa perinteessä ikonit ovat rukouksen apuvälineitä. Ne auttavat meitä keskittymään rukouksessamme. Samalla voimme pyytää, että niissä kuvatut pyhät ihmiset rukoilisivat Jumalaa yhdessä meidän kanssamme. Ikonit tekevät taivasten valtakunnan meille läsnä olevaksi ja todelliseksi. Ne ovat ikään kuin ikkunoita iankaikkisuuteen.

Ikoneja ja joitakin muita kirkollisia esineitä kunnioitetaan niitä suutelemalla. Huulipuna tai –rasva vahingoittaa ikoneja, ja sen vuoksi niiden käyttöä tulee välttää.

Kysy rohkeasti

Käytännön asioita opimme parhaiten itse osallistumalla ja omaksumalla. Kirkossa oloonkin sopii hyvin apostoli Filippuksen sanat: *”Tule, niin näet!”* (Joh. 1:46).

Mikäli joku asia askarruttaa mieltäsi, kysy rohkeasti kirkon työntekijöiltä tai muilta jumalanpalveluksessa mukana olevilta.

Nettilinkkejä ortodoksisuudesta

www.ort.fi, www.hos.fi, www.ortodoksi.net

Tervetuloa kirkkoon

Muutamia jumalanpalveluksiin
liittyviä tapoja